

1 Za akých okolností môže rodič zákonne premiestniť dieťa do iného štátu bez súhlasu druhého rodiča?

Výkon rodičovských práv a povinností je vlastný obom rodičom rovnako. Vyplýva to z článku 97 ods. 2 poľského zákona o rodine a poručníctve (*kodeks rodzinny i opiekuńczy*), na základe ktorého rodičia o zásadných otázkach týkajúcich sa dieťaťa rozhodujú spoločne a v prípade, ak nedospejú k zhode, o týchto veciach rozhoduje poručenský súd (*sąd opiekuńczy*). Každý rodič sa môže rozhodovať nezávisle bez toho, aby musel konzultovať s druhým rodičom a získať jeho súhlas, iba v menej dôležitých záležitostiach týkajúcich sa dieťaťa. Podľa judikatúry poľských súdov sa vycestovanie dieťaťa do zahraničia, či už natrvalo alebo dočasne, a dokonca aj na prázdniny, považuje za významnú záležitosť.

Rodič môže podľa článku 97 ods. 2 zákona o rodine a poručníctve vziať dieťa do zahraničia bez súhlasu druhého rodiča len vtedy, ak: druhý rodič prišiel o svoje rodičovské práva a povinnosti vo vzťahu k dieťaťu na základe rozhodnutia poľského súdu (článok 111 zákona o rodine a poručníctve);

poľský súd rozhodnutím pozastavil rodičovské práva a povinnosti druhého rodiča (článok 110 zákona o rodine a poručníctve);

druhý rodič má obmedzené rodičovské práva a povinnosti vo vzťahu k dieťaťu (článok 109 zákona o rodine a poručníctve). Súd rozhodne o obmedzení rodičovských práv a povinností uplatnením opatrenia, ktoré bude najlepšie chrániť blaho dieťaťa. Rodič, ktorého rodičovské práva a povinnosti boli obmedzené, môže predovšetkým prísť o právo spolurozhodovať o zásadných záležitostiach týkajúcich sa dieťaťa alebo o niektorých z týchto záležitostí. Ak rodič prišiel na základe takéhoto rozsudku o právo spolurozhodovať napríklad o obvyklom pobyte dieťaťa, tento rodič potom nemôže namietať proti zmene obvyklého pobytu dieťaťa v Poľsku na obvyklý pobyt v zahraničí;

práva a povinnosti rodičov voči dieťaťu sa môžu zmeniť na základe rozsudku vydaného v rámci konania o rozvod manželstva (článok 58 ods. 1 a 1a zákona o rodine a poručníctve), anulovanie manželstva (článok 58 ods. 1 v spojení s článkom 21 zákona o rodine a poručníctve) a rozluku (článok 61(3) ods. 1 zákona o rodine a poručníctve). To sa vzťahuje aj na rozhodnutia vydané v rámci konaní o otcovstve (článok 93 ods. 2 zákona o rodine a poručníctve), v rámci konaní o zmene rozsudku o rodičovských právach a povinnostiach a spôsobe výkonu týchto práv a povinností vydaného v rámci konania o rozvod manželstva, rozluku, anulovanie manželstva alebo stanovenie rodičovstva (článok 106 zákona o rodine a poručníctve) a v rámci konania o zverenie výkonu rodičovských práv a povinností jednému z rodičov v prípadoch, keď rodičia nežijú spoločne (článok 107 ods. 1 a 2 zákona o rodine a poručníctve).

Konkrétne, súd v takýchto prípadoch môže zveriť výkon rodičovských práv a povinností jednému z rodičov, čím obmedzí práva druhého rodiča na určité povinnosti a práva vo vzťahu k dieťaťu. Ak rozvodový súd zverí výkon rodičovských práv a povinností jednému z rodičov a obmedzí rodičovské práva a povinnosti druhého rodiča, hoci takýto rozsudok nezbavuje druhého rodiča rodičovských práv a povinností vo vzťahu k dieťaťu, tento rodič smie vykonávať svoje práva a povinnosti len v tej miere, v akej mu to povoľuje súd. Ak súd neudelí právo spolurozhodovať o pobyte dieťaťa druhému rodičovi, tak o tomto pobyte rozhoduje v zásade sám rodič, ktorému bol zverený výkon rodičovských práv a povinností (pozri však bod 2);

druhý rodič bol zbavený práva spolurozhodovať o zmene pobytu dieťaťa na základe rozsudku cudzieho súdu, ktorý bol v Poľsku uznaný.

2 Za akých okolností je nutný súhlas druhého rodiča na premiestnenie dieťaťa do iného štátu?

Vo všetkých prípadoch, ktoré nie sú uvedené v predchádzajúcom bode, je potrebný súhlas druhého rodiča, konkrétne v situáciách, keď jeden rodič má plné rodičovské práva a povinnosti alebo keď boli jeho rodičovské práva a povinnosti obmedzené, ale neprišiel o právo spolurozhodovať o pobyte dieťaťa. Poľská judikatúra v tomto ohľade ide ešte ďalej. Ako Najvyšší súd (*Sąd Najwyższy*) vysvetlil vo svojom rozhodnutí z 10. novembra 1971 vo veci III CZP 69/71, *na to, aby rodič, ktorému bol výkon rodičovských práv a povinností zverený v konaní o rozvod manželstva, natrvalo vzal maloleté dieťa do zahraničia, je potrebné získať súhlas poručenského súdu, pokiaľ druhý rodič, ktorý bol poverený dohliadaním na výchovu dieťaťa, neposkytol vyhlásenie, v ktorom vyjadril súhlas s odchodom dieťaťa*. Ak teda súd v zmysle tohto rozsudku nepriznal druhému rodičovi právo spolurozhodovať o obvyklom pobyte dieťaťa, napríklad v konaní o rozvod manželstva, tento rodič môže požadovať návrat dieťaťa, ak by si nemohol uplatňovať svoje právo na styk s dieťaťom. Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí zo 6. marca 1985 vo veci III CRN 19/85 rozhodol, že *vzhľadom na to, že vzatie dieťaťa na dovolenku do zahraničia sa považuje za zásadnú záležitosť, vyžaduje sa súhlas oboch rodičov, ktorí vykonávajú rodičovské práva a povinnosti, alebo, ak sa takýto súhlas nezíska, vyžaduje sa rozsudok poručenského súdu*.

3 Ak druhý rodič nesúhlasí s premiestnením dieťaťa do iného štátu, hoci je to nutné, ako možno dieťa zákonne premiestniť do iného štátu?

V takýchto prípadoch sa musí podať žiadosť na poručenský súd v Poľsku o náhradný súhlas s vycestovaním dieťaťa do zahraničia.

Žiadosti o takýto súhlas môžu podať rodičia, ktorí neprišli o svoje rodičovské práva a povinnosti alebo ktorých rodičovské práva a povinnosti neboli pozastavené. Žiadosti môžu podávať samotní žiadatelia: v takých prípadoch sa v poľskom práve nevyžaduje, aby strany zastupoval na súde právnik. Súd s vecnou príslušnosťou rozhodovať o týchto žiadostiach je okresný súd (*sąd rejonowy*) (súd pre rodinné záležitosti a mladistvých) ako súd prvého stupňa, kým súd s miestnou príslušnosťou je súd v mieste bydliska alebo pobytu dieťaťa.

4 Uplatňujú sa na dočasné premiestnenie (napr. v prípade prázdnin, zdravotnej starostlivosti) a na stále premiestnenie rovnaké podmienky? Ak je to možné, priložte prosím príslušné formuláre so súhlasom.

Ako už bolo uvedené, na vycestovanie s dieťaťom do zahraničia na krátky čas je potrebný súhlas druhého rodiča.

V Poľsku sa nepoužíva oficiálna forma súhlasu na vycestovanie s dieťaťom do zahraničia (trvalo alebo dočasne). Súhlas preto môže mať akúkoľvek formu. Zdá sa však vhodné získať písomný súhlas, ktorý môže poslužiť ako dôkaz v akomkoľvek konaní o návrat dieťaťa na základe Haagskeho dohovoru z roku 1980. Pri príprave takéhoto súhlasu môže byť užitočná pomoc poľského právnik, právneho zástupcu alebo notára.

Posledná aktualizácia: 29/12/2023

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.